

Indicadors socioeconòmics i de conservació de la natura a Catalunya 2021

Informe de la situació actual de les entitats de conservació de la natura a Catalunya

Amb el suport de:

Indicadors socioeconòmics i de conservació de la natura a Catalunya 2021.

Informe de la situació actual de les entitats de conservació de la natura a Catalunya.

Publicació: Març 2023

Coordinació: Guillem Bagaria Morató

Autoria: Ana Macho López, Guillem Bagaria Morató

Amb la col·laboració voluntària de les entitats de conservació de la natura de Catalunya, a qui volem fer un agraïment especial per a fer possible aquest informe.

Foto de portada: Activitat de voluntariat ambiental de retirada de *seneci del Cap* a la finca del Pla de l'Orri, de la Fundació Miranda.

Publicació digital inèdita de la Xarxa per a la Conservació de la Natura. Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència de Creative Commons 4.0 Internacional Reconeixement-CompartirIgual ([CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)). Se'n permet la còpia, distribució i adaptació, sempre que se'n mencioni l'autoria i l'obra.

Citació recomanada: Macho, A., Bagaria, G. (2023). Indicadors socioeconòmics i de conservació de la natura a Catalunya 2021. Informes de la Xarxa per a la Conservació de la Natura, 24 pp.

Per a més informació contacteu amb nosaltres a info@xcn.cat, www.xcn.cat

ÍNDEX

1 INTRODUCCIÓ	6
2 PANELL D'INDICADORS	8
2.1. Escala d'entitat.....	9
2.2. Escala de finca en custòdia.....	12
3 DADES CLAU	14
4 CONCLUSIONS	17
5 METODOLOGIA	18
5.1. Selecció dels indicadors.....	18
5.2. Recollida de dades.....	18
5.3. Anàlisi de dades.....	19
6 BIBLIOGRAFIA	20

1 INTRODUCCIÓ

A Catalunya, les **entitats ambientals són imprescindibles** per aconseguir la conservació efectiva de la natura, sigui a través del voluntariat o l'educació ambiental, com amb l'establiment d'iniciatives de custòdia del territori i la gestió directa de la natura, o bé amb accions de defensa ambiental. Malgrat aquesta gran tasca, però, és ben sabut que existeixen **moltes dificultats** per tirar endavant els diferents projectes: falta de finançament estable, problemes de tresoreria, manca de suport institucional...

Pel que fa a la **custòdia del territori**, l'any 2021 es van detectar 48 entitats privades amb una o més iniciatives vigents a Catalunya, resultant en un total de 506 iniciatives de conservació corresponents a més de 34.623 hectàrees (Macho & Bagaria, XCN, 2022). Això confirma que el moviment de la custòdia es va consolidant com a estratègia complementària a la conservació pública, amb una important implantació territorial a Catalunya.

La implicació ciutadana per la conservació de la natura també es materialitza amb el **voluntariat ambiental**. Un total de 63 entitats van participar en una enquesta realitzada l'any 2019 per la XCN per conèixer l'estat del voluntariat ambiental a Catalunya. D'aquest estudi se'n desprèn que el 2019 fins a 4.562 persones es van implicar puntualment, i 7.461 de forma estable, pel medi ambient de forma voluntària, resultant en un total de 12.023 persones voluntàries ambientals. El nombre d'iniciatives de voluntariat ambiental augmenta cada any, augmentant també la diversitat de veus i territoris que treballen a favor de la natura.

Existeixen propostes d'indicadors i algunes anàlisis parcials d'aquest impacte pel que fa al tercer sector ambiental i a la custòdia del territori en particular, que han començat a obrir el camí. L'any 2014, la Xarxa de Custòdia del Territori va publicar l'informe "Elaboració d'un sistema d'indicadors d'impacte i efectivitat de la custòdia del territori" (XCT & Limonium, 2014), on es proposava un sistema de 27 indicadors estratègics, de conservació i socioeconòmics, que es van testar en una prova pilot, però que no s'ha arribat a aplicar de forma generalitzada ni estable. L'any 2015 es va elaborar el primer Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (Observatori del Tercer Sector Ambiental de Catalunya, 2015), que es va repetir el 2018 (Observatori del Tercer Sector Ambiental de Catalunya, 2018), en el que s'analitzava a nivell socioeconòmic la situació i evolució del tercer sector ambiental en general. L'any 2019, la Fundació ENT va publicar una anàlisi socioeconòmica força completa de la custòdia del territori a Espanya (Campos *et al.*, 2019), en la qual s'avaluava l'impacte socioeconòmic de la custòdia a escala estatal i el seu paper en la preservació del coneixement tradicional. Finalment, en el 6è Inventari de Custòdia del Territori a Espanya (Prada, 2019), es va realitzar una prova pilot, en algunes iniciatives de custòdia, d'aplicació d'una matriu de cinc indicadors sobre aspectes ambientals, socials, econòmics i de seguiment.

L'anàlisi de Campos et al. (2019), que és la més detallada, mostra una possible fragilitat quant a dependència de personal voluntari o de finançament extern de les entitats de custòdia, però també com les iniciatives de custòdia poden contribuir positivament a la preservació d'un conjunt variat d'activitats associades a la gestió tradicional del territori. Tant a aquest estudi, com al Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (Observatori del Tercer Sector Ambiental de Catalunya, 2018), s'observa que al voltant de dues tercers parts de les entitats tenen personal remunerat (amb poques diferències en la ràtio de dones i homes), i que hi ha una tendència a l'increment en el personal remunerat, en el volum d'ingressos de les entitats (tot i alguna davallada) i en les persones voluntàries.

Tanmateix, l'impacte socioeconòmic i sobre la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat de les entitats de conservació de la natura a Catalunya no ha tingut cap avaluació global, que visibilitzi i ajudi a legitimar la seva tasca. El motiu principal d'aquesta manca d'avaluació, especialment de l'impacte sobre la conservació, és deguda principalment a la gran quantitat i diversitat d'actors i sistemes ecològics a avaluar, que dificulten la implantació d'un sistema únic d'indicadors que permeti adaptar-se al conjunt d'entitats i iniciatives que formen part d'aquest moviment.

Aquesta avaluació cada cop és més necessària, ja sigui per retre comptes de la inversió pública o privada en els projectes de conservació i el seu retorn social, com per endegar processos de millora contínua, determinant si la gestió duta a terme a les finques en custòdia contribueix efectivament a millorar el seu estat de conservació. L'avaluació de l'impacte de les entitats de conservació es pot fer, per tant, des de dos vessants complementaris: la socioeconòmica i l'ecològica. És només amb el conjunt de les dues des d'on es pot entendre la seva dimensió social i la seva contribució al bé comú.

Per posar de manifest la situació de les entitats i avaluar quin impacte tenen en l'àmbit social, econòmic i de conservació, des de la Xarxa per a la Conservació de la Natura hem dut a terme un primer estudi gràcies a la participació de les entitats mateixes.

Per tant, els **objectius principals** d'aquesta anàlisi són:

- Avaluar la situació del tercer sector de la conservació de la natura en l'àmbit socioeconòmic.
- Legitimar i posar en valor la tasca de les entitats de conservació de la natura a Catalunya.
- Facilitar la comparació i aglutinació d'informació entre iniciatives de custòdia del territori.
- Identificar limitacions i condicionants socioeconòmics recurrents a les entitats de conservació de la natura.
- Generar arguments enfront l'administració, per a l'enfortiment del tercer sector de la conservació.

Aquest informe, però, és només una breu diagnosi de la situació inicial, ja que únicament tenim les dades corresponents a l'any 2021. Es pretén recollir aquests mateixos indicadors amb una periodicitat d'entre 2 i 3 anys, el que ens permetrà analitzar la seva tendència al llarg del temps.

2 PANELL D'INDICADORS

La selecció del panell d'indicadors és resultat de la necessitat d'implementar una metodologia que permeti avaluar l'estat i la tendència de les entitats de conservació de la natura a Catalunya i de les iniciatives de custòdia, tant en l'àmbit socioeconòmic com en l'àmbit de conservació. És per això que, des de la Xarxa per a la Conservació de la Natura i amb la contribució de les mateixes entitats, s'ha arribat fins a aquesta proposta després de revisar altres sistemes ja aplicats i contrastats i d'una prova pilot.

El sistema d'indicadors s'aplica a dues escales diferenciades: a escala d'**entitat** i a escala de **finca**.

- **Entitat:** els indicadors mostren diferents aspectes de l'estat de les entitats de conservació a Catalunya, en els àmbits econòmic i social. Les dades corresponen a aquelles entitats privades sense afany de lucre i formalment constituïdes a Catalunya, que fan conservació de la natura mitjançant la custòdia del territori, el voluntariat ambiental, l'educació ambiental o la defensa del territori (vegeu l'apartat 5: Metodologia).
- **Finca:** els indicadors se centren en aspectes relacionats amb les iniciatives de custòdia del territori impulsades per entitats privades, en els àmbits econòmic, social i de conservació. Les dades corresponen a aquelles iniciatives privades recollides a l'Inventari de custòdia 2021 (vegeu l'apartat 5: Metodologia).

2.1 Escala d'entitat

ECONÒMICS	Ocupació	Bretxa de gènere en el sou (€) Sou brut anual mitjà dones - sou brut anual mitjà homes, per entitat Mediana (€)	0 (-13.312 - 2.545)
		Percentatge de dones contractades (%) Percentatge de dones contractades, per entitat Mediana (% sobre el total de persones contractades)	57,1 (0 - 100)
		Professionalització (%) Percentatge d'entitats amb personal assalariat o autònoms i/o col·laboradors regulars Percentatge sobre el total (%)	50
		Jornades anuals (#) Nombre de jornades completes equivalents anuals de personal contractat o autònoms i/o col·laboradors regulars en entitats professionalitzades, per entitat Mediana (nombre)	2,25 (0,5 - 21,5)
		Jornades anuals d'autònoms habituals (#) Nombre de jornades completes equivalents anuals d'autònoms i/o col·laboradors regulars, quan existeix personal contractat i/o autònoms habituals, per entitat Mediana (nombre)	0 (0 - 6)
	Finançament i despesa	Pressupost total (€) Pressupost total anual, per entitat Mediana (€)	25.482 (0 - 941.439)
		Ingressos de fons privats (%) Percentatge d'ingressos de fons privats, per entitat Mediana (% sobre el total d'ingressos)	50 (0 - 100)

SOCIALS	Governança de l'entitat	Paritat als òrgans de govern (%) Percentatge d'entitats amb paritat als òrgans de govern (40 - 60% de dones) Percentatge sobre el total (%)	40,4
		Persones sòcies (#) Nombre de persones sòcies per entitat amb persones sòcies Mediana (nombre)	60 (4-900)
		Percentatge de dones sòcies (%) Percentatge de dones sòcies, per entitat Mediana (% sobre el total de persones sòcies)	50 (0 - 75)
		Percentatge de sòcies joves (%) Percentatge de persones sòcies menors de 30 anys, per entitat Mediana (% sobre el total de persones sòcies)	15 (0 - 75)
	Custòdia	Nombre d'entitats de custòdia (#) Nombre total d'entitats de custòdia privades (associacions i fundacions privades, i cooperatives sense afany de lucre) Suma (nombre)	48
		Comarques amb iniciatives de custòdia (%) Percentatge de comarques amb iniciatives de custòdia del territori privades Percentatge sobre el total (%)	90,5
		Nombre d'iniciatives de custòdia (#) Nombre total d'iniciatives de custòdia del territori privades Suma (nombre)	506
		Superfície terrestre en custòdia (ha) Superfície terrestre total en custòdia per mitjà d'iniciatives de custòdia del territori privades Suma (ha)	34.623
		Superfície terrestre privada en custòdia (ha) Superfície terrestre total de titularitat privada en custòdia per mitjà d'iniciatives de custòdia del territori privades. Suma (ha)	17.980
	Voluntariat	Entitats de voluntariat (%) Nombre total d'entitats que compten amb persones voluntàries Percentatge sobre el total (%)	93,1

	<p>Comarques amb entitats de voluntariat (%)</p> <p>Percentatge de comarques que tenen la seu d'alguna entitat ambiental amb persones voluntàries. Percentatge sobre el total (%)</p>	57,1
	<p>Nombre de voluntaris anuals (#)</p> <p>Nombre total anual de persones voluntàries, estables i puntuals, per al conjunt d'entitats</p> <p>Suma (nombre)</p>	14.659
	<p>Percentatge de dones voluntàries (%)</p> <p>Percentatge de dones voluntàries, per entitat</p> <p>Mediana (% sobre el total de persones voluntàries)</p>	51 (19,1 - 100)
	<p>Entitats amb pla de voluntariat (%)</p> <p>Percentatge d'entitats de voluntariat ambiental amb pla de voluntariat</p> <p>Percentatge sobre el total (%)</p>	35,2
Internacionalització	<p>Internacionalització de les entitats (%)</p> <p>Percentatge d'entitats amb alguna activitat internacional</p> <p>Percentatge sobre el total (%)</p>	44,8
Comunicació		333,5 (0 - 9.619)
		421 (0 - 7.795)
		781 (0 - 7.300)
		0 <small>Altres</small> (0 - 18.107)
Defensa ambiental	<p>Campanyes de defensa ambiental (#)</p> <p>Nombre total anual de campanyes d'al·legacions, denúncies o mobilització ciutadana, per al conjunt d'entitats</p> <p>Suma (nombre)</p>	189

2.2 Escala de finca en custòdia

ECONÒMICS	Iniciatives de custòdia amb productes (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades amb productes derivats de les mateixes Percentatge sobre el total (%)	13,6
	Iniciatives de custòdia amb serveis (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades amb serveis derivats de les mateixes Percentatge sobre el total (%)	22,1

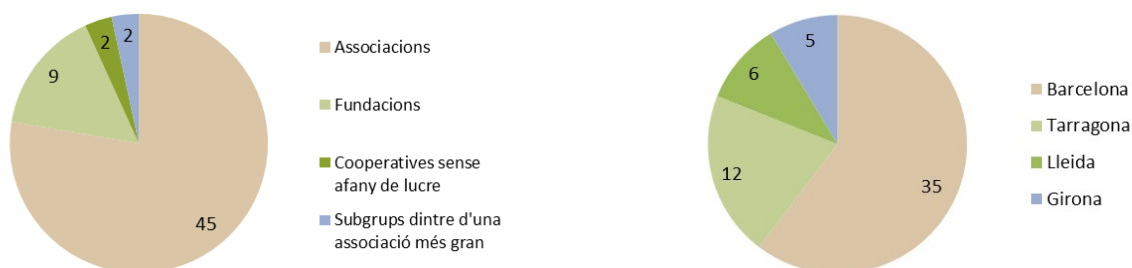
SOCIALS	Durada de les iniciatives de custòdia (anys) Durada de les iniciatives de custòdia establerta inicialment en l'instrument jurídic, per iniciativa Mediana (anys)	10 (1 - 99)
	Activitats de voluntariat anuals (#) Nombre total anual d'activitats de voluntariat en finques en custòdia, per al conjunt de finques en custòdia Suma (nombre)	260
	Actors implicats per iniciativa de custòdia (#) Nombre d'actors diferents implicats en la gestió de la iniciativa de custòdia, per iniciativa de custòdia Mediana (nombre)	1 (0 - 11)

CONSERVACIÓ	Valors naturals	Iniciatives amb espècies protegides (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades amb presència d'espècies protegides Percentatge sobre el total (%)	70,2
		Superfície amb HIC prioritari (%) Percentatge de superfície en iniciatives de custòdia privades coincident amb hàbitats d'interès comunitari prioritari Percentatge sobre el total (%)	14,6
		Superfície amb hàbitats amenaçats (%) Percentatge de superfície en iniciatives de custòdia privades coincident amb hàbitats amenaçats de Catalunya Percentatge sobre el total (%)	14,7
		Superfície en Espais d'Interès Geològic (%) Percentatge de superfície en iniciatives de custòdia privades coincident amb Espais d'Interès Geològic. Percentatge sobre el total (%)	7
		Superfície en Xarxa Natura 2000 (%) Percentatge de superfície en iniciatives de custòdia privades coincident amb Xarxa Natura 2000 Percentatge sobre el total (%)	71,7

Planificació de la conservació	Iniciatives amb objectes de conservació (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades amb objectes de conservació definits Percentatge sobre el total (%)	82,6
	Iniciatives amb pla de gestió (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades amb pla de gestió per a la conservació Percentatge sobre el total d'iniciatives per a les quals hem obtingut resposta (%)	45,8
Seguiment i avaluació	Iniciatives amb seguiment (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades on es fa seguiment de l'estat de conservació dels objectes de conservació Percentatge sobre el total d'iniciatives per a les quals hem obtingut resposta (%)	94,4
	Estat de conservació favorable (%) Percentatge d'iniciatives de custòdia privades amb la majoria d'objectes de conservació en estat de conservació favorable Percentatge sobre el total d'iniciatives per a les quals hem obtingut resposta del seguiment (%)	53,7

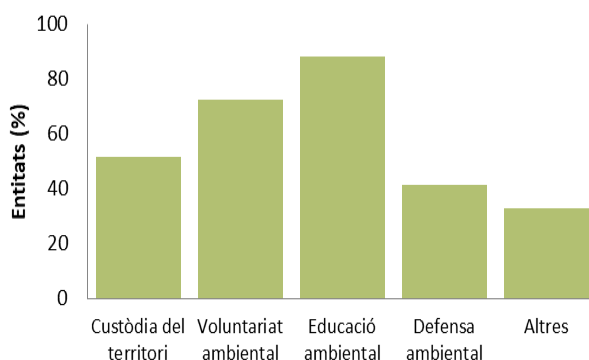
3 DADES CLAU

A escala d'entitat, s'inclouen dades de 58 entitats dedicades a la conservació de la natura. D'aquestes, un 77,6% són associacions, un 15,5% fundacions, un 3,4% cooperatives sense afany de lucre i un 3,4% subgrups dins d'una associació més gran. Pel que fa a la seva distribució territorial, la majoria tenen la seu a la província de Barcelona (60,3%), seguit de Tarragona (20,7%), Lleida (10,3%) i Girona (8,6%).

Gràfic 1: nombre d'entitats participants per tipologia (esquerra) i per província (dreta).

El 90% de les entitats fan conservació a través de més d'una de les actuacions que s'han considerat a l'enquesta (custòdia del territori, voluntariat ambiental, educació ambiental o defensa del territori).

Gràfic 2: percentatge d'entitats segons l'actuació de conservació que duen a terme.

Quant a la **professionalització** del sector, **només la meitat d'aquestes entitats compta amb personal assalariat o autònoms habituals**, que hi dediquen poc més de dues jornades completes anuals remunerades de mediana. Existeix un lleuger biaix de contractació cap a les dones, però generalment no hi ha diferències en el sou segons el gènere. En un terç d'aquestes entitats, no obstant això, el personal contractat fa hores extres que no són compensades ni remunerades.

Gairebé totes les entitats enquestades han tingut **persones voluntàries** al llarg de l'any 2021 (93%), amb **un total de 14.659 voluntaris/es**, tant estables com puntuals, sense gaires diferències entre la participació d'homes i dones. Tanmateix, d'aquestes 54 entitats, **només un 35% té pla de voluntariat**, tot i que el 68% de les que en tenen l'apliquen en la majoria de situacions.

A més, gairebé la meitat de les entitats (46%) reconeixen que les persones voluntàries fan tasques que haurien de ser realitzades per personal assalariat, sigui de forma esporàdica o generalitzada.

Respecte al **finançament**, aquest prové (de mediana), un **50% de fons públics** (d'àmbit local, nacional o internacional) i un **50% de fons privats**, propis i no propis (quotes i activitat econòmica pròpia, fons comunitaris, ajuts d'entitats privades...). Tanmateix, hi ha diferències rellevants entre les entitats menys professionalitzades i aquelles que compten amb personal assalariat o autònoms habituals treballant-hi.

Pel que fa a les entitats sense personal contractat, el finançament prové, de mediana, el 100% de fons privats. Respecte a les entitats més professionalitzades, el finançament prové, de mediana, al 51% de fons públics i al 49% de fons privats. Gairebé un terç de les entitats, però, reconeix que té sovint problemes de tresoreria que compliquen la seva gestió econòmica.

El **pressupost anual** és molt variable, sent la mediana de **25.482 € per entitat**. El pressupost total per les 58 entitats participants en l'enquesta és de 6.136.550,33 €.

Quant a **governança**, en el **40,4% dels casos hi ha paritat als òrgans de govern** (considerant entitat paritària aquella amb una presència d'entre el 40 i el 60% de dones). Les entitats amb més presència de dones (>60% als òrgans de govern) suposen el 33,3% i les més masculinitzades (<40% de dones), el 26,3%.

La mediana de **persones sòcies** de les entitats és de **60**, sense gaires diferències entre homes i dones, però la **presència de joves** (menors de 30 anys) és **molt reduïda** (un 15% de mediana).

Un 45% de les entitats fan alguna **actuació o col·laboració internacional**, ja siguin projectes conjunts amb entitats de fora l'estat espanyol, acollida de voluntariat ambiental, participació en projectes de convocatòries internacionals, etc.

Gairebé totes les entitats tenen **xarxes socials**, sent **Instagram** la que té una mediana més alta quant a nombre de seguidors.

Durant el 2021, el conjunt de les entitats ambientals han participat en **189 campanyes de defensa ambiental**, tot i que aquesta xifra pot estar una mica sobreestimada pel fet que hi pot haver campanyes conjuntes entre diferents entitats.

Pel que fa a la **custòdia del territori**, les dades provenen de l'Inventari de custòdia 2021, que fa un recull exhaustiu de les entitats i iniciatives de custòdia del territori i proporciona la informació necessària per als indicadors de custòdia a escala d'entitat i els indicadors a escala de finca. En aquest inventari es recullen 48 entitats privades de custòdia, de les quals 40 (83%) són associacions i 8 (17%), fundacions, amb un total de **506 iniciatives de custòdia del territori ocupant 34.623 hectàrees**.

A **escala de finca**, en l'àmbit social i en el conjunt de les 506 iniciatives de custòdia, es van organitzar un total de **260 activitats de voluntariat** durant el 2021. Pel que fa a la **durada** d'aquestes iniciatives de custòdia, s'estableix inicialment en **10 anys** de mediana, un període relativament curt per a poder assegurar la conservació dels valors naturals a llarg termini.

En l'àmbit **econòmic**, el percentatge d'iniciatives amb **productes derivats** d'aquestes és del **13,6%** i amb **serveis**, gairebé d'una quarta part (**22,1%**).

Pel que fa als **valors naturals** dels espais en custòdia, en un **70,2% de les iniciatives** hi ha presència d'**espècies protegides**¹, i un **71,7% de la superfície** es troba en **Xarxa Natura 2000**. Pel que fa als hàbitats, un **14,6%** de la superfície coincideix amb **Hàbitats d'Interès Comunitari Prioritari (HIC*)** i un **14,7%** amb **hàbitats amenaçats** a Catalunya², percentatge superior a la superfície coincident amb **Espais d'Interès Geològic (7%)**.

Quant a la **planificació de les actuacions** de conservació, la majoria d'iniciatives de custòdia tenen els seus **objectes de conservació ben definits (82,6%)**, i gairebé la meitat per a les quals hem obtingut resposta (**45,8%**) compta amb un **pla de gestió**. En el **94,4%** dels casos pels quals hem obtingut resposta es fa **seguiment** de l'estat de conservació dels objectes de conservació, i com a resultat, una mica més de la meitat (**53,7%**) de les iniciatives que fan seguiment té la majoria dels seus objectes de conservació en un estat favorable, però en molts casos aquest estat de conservació és desconegut.

¹ S'han considerat com a espècies d'interès les protegides legalment segons les diferents normatives (europees, estatals i catalanes).

² Hàbitats amb grau d'amenaça 4 d'acord amb l'informe *Avaluació del grau d'amenaça i d'interès de conservació dels diferents tipus d'hàbitats de Catalunya*, disponible a: https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/habitats/habitats_terrestres/habitats-greument-amenacats/

4 CONCLUSIONS

El present informe d'indicadors socioeconòmics i de conservació de la natura a Catalunya pretén donar una **primera visió de la situació actual** del tercer sector ambiental de la conservació a Catalunya. En ser la primera vegada que recollim aquests indicadors, i per a un any concret (2021), es fa difícil extreure conclusions, ja que no comptem amb dades anteriors que siguin comparables. Tanmateix, hi ha una sèrie d'aspectes a destacar.

A **escala d'entitat**, la professionalització del sector és molt baixa, només la meitat d'entitats participants compta amb personal assalariat, sovint es fan hores extres i els voluntaris fan tasques pròpies del personal contractat. Pel que fa al voluntariat, probablement el nombre de persones voluntàries sigui més alt del que es recull en aquest informe, ja que no comptem amb informació pel total d'entitats de conservació de la natura de Catalunya. Hi ha una baixa representació de persones sòcies joves a les entitats i, pel que fa a les dones, tenen una presència major que els homes als òrgans de govern.

A **escala de finca**, la custòdia del territori s'erigeix com una estratègia de conservació complementària a la designació legal d'espais naturals protegits per part de l'administració, que utilitza eines diferents, involucra la comunitat i permet un contacte més directe amb persones propietàries, gestores i altres agents socials, així com una oferta important de productes i serveis lligats a la conservació. Així i tot, sovint hi ha un solapament de les dues estratègies en l'espai, com ens indica el fet que el 72% de la superfície en custòdia per part d'entitats privades està inclosa dins la Xarxa Natura 2000. Molt probablement els elements de patrimoni natural que han estat rellevants per a designar els espais naturals protegits també ho han estat per a desenvolupar les iniciatives de custòdia, i per aquest motiu el solapament amb la Xarxa Natura 2000 és tan important. També hi ha una presència molt significativa d'espècies protegides (en un 70% dels casos) a les finques en custòdia.

La **planificació i el seguiment**, però, encara són **aspectes pendents**. Menys de la meitat de les iniciatives de custòdia privades compten amb un pla de gestió i, en una bona part de les iniciatives, l'estat de conservació dels objectes de conservació és desconegut. Aquesta planificació i seguiment haurien de ser generalitzats a les entitats de custòdia, per a poder realitzar una gestió adaptativa, segons els resultats obtinguts, però principalment a causa de la precarietat del tercer sector, molts cops aquest seguiment continuat no es realitza.

5 METODOLOGIA

5.1 Selecció dels indicadors

Per arribar a la present proposta, es va recopilar informació d'altres sistemes ja aplicats i contrastats, tant socioeconòmics com ecològics, principalment dels següents: *Análisis socio-económico de la custodia del territorio en España* (Campos et al, 2019), *Baròmetre Ambiental 2018* (Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya, 2018) i *Elaboració d'un sistema d'indicadors d'impacte i efectivitat de la custodia del territori* (XCT & Limonium, 2014). Posteriorment, es van definir quines característiques i objectius hauria de tenir el present sistema d'indicadors i es va fer una primera proposta de panell d'indicadors l'any 2020, que es va aplicar en una prova pilot amb tres entitats.

L'any 2021, després de valorar la prova pilot i afinar el panell d'indicadors, es van fer entrevistes a cinc entitats més per a valorar la rellevància i dificultat d'obtenció de dades per a cada un dels indicadors. A partir d'aquestes entrevistes, es va elaborar el panell d'indicadors definitius, que es presenta en aquesta anàlisi.

5.2 Recollida de dades

La recollida de dades es va dur a terme a través de dues vies:

- **A escala d'entitat:** formulari d'indicadors socioeconòmics.

Es va dissenyar un formulari amb qüestions socioeconòmiques que es va limitar a les entitats privades sense afany de lucre formalment constituïdes a Catalunya. Es va enviar aquest formulari a totes les entitats membres de la XCN i a altres entitats ambientals detectades, intentant arribar a una bona representació de les entitats ambientals que treballen a Catalunya. En el cas dels indicadors del bloc de custòdia, però, la informació prové de l'Inventari de custòdia 2021.

- **A escala de finca:** formulari de l'Inventari de custòdia 2021.

Paral·lelament a la recollida d'indicadors, aquest any s'ha elaborat l'Inventari de custòdia 2021, on es recopila una sèrie d'informació sobre les iniciatives de custòdia vigents a Catalunya, molta d'ella també destinada al càlcul de les variables del panell d'indicadors. A diferència de l'Inventari de custòdia, pel present informe només s'han tingut en compte les iniciatives promogudes per entitats privades.

5.3 Anàlisi de dades

A mesura que s'anaven recollint les dades, aquestes es revisaven per a detectar mancances d'informació o incongruències, i els dubtes es resolien d'acord amb les entitats involucrades. Un cop revisades s'han introduït a una base de dades, que és la que s'ha utilitzat posteriorment per a l'anàlisi.

Els indicadors són sumes, percentatges o medianes dels valors recollits per a totes les entitats (o per a una part d'elles amb unes característiques concretes), depenent del tipus de variable recollida i de la resposta que ha de donar l'indicador. En molts casos els indicadors s'han calculat com a mediana dels diferents valors, ja que és un valor més estable que la mitjana o la suma si varia la mostra en posteriors anàlisis. En altres casos s'ha considerat el percentatge d'entitats, que també és més independent de la mostra. No obstant això, en alguns casos els valors de l'indicador són la suma dels valors de les entitats participants, quan s'ha considerat que era la millor manera de fer-ne la valoració, tot i la seva potencial fluctuació depenent de la mostra.

6 BIBLIOGRAFIA

Campos, L. M., Puig, I., Calaf, M., y Ràfols, R. (2019). *Análisis socio-económico de la custodia del territorio en España*. Fundació ENT, 74 pp.

Macho, A., Bagaria, G. (2022). *Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2021*. Informes de la Xarxa per a la Conservació de la Natura, 55 pp.

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (2015). *Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya*, 92 pp.

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (2018). *Baròmetre Ambiental 2018*, 18 pp.

Prada, O. (2019). *Informe del 6° Inventario de Iniciativas de Custodia del Territorio en España*. Fundación Biodiversidad, Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, 223 pp.

XCT i Limonium (2014). *Elaboració d'un sistema d'indicadors d'impacte i efectivitat de la custòdia del territori*. Xarxa de Custòdia del Territori, 49 pp.

